

III.

(Pripremni akti)

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

Preporuka za Odluku Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni članka 22. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke

(ESB/2017/18)

(predložila Europska središnja banka)

(2017/C 212/04)

OBRALOŽENJE

I. UVOD

Opći sud je 4. ožujka 2015. donio presudu u predmetu T-496/11 Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske protiv Europske središnje banke ⁽¹⁾. Opći sud smatra da Europska središnja banka (ESB) nema potrebnu nadležnost za uređivanje djelatnosti klirinških sustava uključujući središnje druge ugovorne strane. Iz tog razloga, Opći sud je poništio Okvir nadzorne politike Eurosustava, koji je objavio ESB 5. srpnja 2011. u odnosu na određivanje zahtjeva da se središnje druge ugovorne strane nalaze unutar države članice europodručja.

Međutim, Opći sud je primijetio da članak 129. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije propisuje pojednostavnjeni postupak izmjene u odnosu na određene članke Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke (u daljnjem tekstu: „Statut ESSB-a“). To omogućuje Europskom parlamentu i Vijeću, koji djeluju u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i na temelju preporuke ESB-a ili prijedloga Komisije, da izmijene članak 22. Statuta ESSB-a. Opći sud je smatrao da bi ESB trebao zahtijevati od zakonodavnih tijela Unije da izmijene članak 22., ako bi ESB smatrao da je ovlaštenje za uređenje središnjih drugih ugovornih stranaka potrebno za ispravno obavljanje zadaće određene u četvrtoj alineji članka 127. stavka 2. Ugovora.

Očekuje se da će značajna kretanja na globalnoj i europskoj razini povećati rizike koje stvaraju klirinški sustavi, posebice središnje druge ugovorne strane, nesmetanom funkcioniranju platnih sustava i provedbi jedinstvene monetarne politike, koja će na kraju utjecati na održavanje stabilnosti cijena, što je glavni cilj Eurosustava.

Imajući u vidu gore navedeno, ESB dostavlja ovu preporuku za Odluku Europskog parlamenta i vijeća za izmjenu članka 22. Statuta ESSB-a. U skladu s člankom 40. stavkom 3. Statuta ESSB-a, Upravno vijeće je jednoglasno donijelo ovu Preporuku. Preporuka će se objaviti u *Službenom listu Europske unije*.

II. OPĆA RAZMATRANJA

Smetnje koje utječu na središnje druge ugovorne strane mogu putem nekoliko kanala utjecati na održavanje stabilnosti cijena, što je glavni cilj Eurosustava. Kao prvo, takve smetnje mogu utjecati na likvidnosnu poziciju institucija europodručja, potencijalno ometajući nesmetano funkcioniranje platnih sustava u europodručju. To bi moglo dovesti do povećane potražnje za likvidnošću središnje banke i mogućih izazova u provedbi jedinstvene monetarne politike Eurosustava. Kao drugo, takve smetnje mogu ometati funkcioniranje segmenata financijskog tržišta koji su ključni za prijenos monetarne politike.

Europski parlament i Vijeće su 2012. su donijeli Uredbu (EU) br. 648/2012 ⁽²⁾ koja između ostalog određuje regulatorni i nadzorni okvir koji osigurava da su središnje druge ugovorne strane sigurne i pouzdane te da u svako doba postupaju u skladu sa strogim organizacijskim i bonitetnim zahtjevima te zahtjevima vezanim uz poslovno ponašanje.

⁽¹⁾ ECLI: EU:T:2015:133.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

Ovaj regulatorni okvir uključuje kolektivne nadzorne mehanizme u obliku kolegija koji određuju sudjelovanje Eurosustava, uključujući u situacijama stresa kada stabilnost valute može biti ugrožena. Osim toga, u smislu rastuće systemske važnosti središnjih drugih ugovornih strana, Europska komisija je donijela prijedlog Uredbe o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana ⁽¹⁾.

Očekuje se da će značajna kretanja na globalnoj i europskoj razini povećati rizike koje stvaraju klirinški sustavi, posebice središnje druge ugovorne strane, nesmetanom funkcioniranju platnih sustava i provedbi jedinstvene monetarne politike, koja će na kraju utjecati na održavanje stabilnosti cijena što je glavni cilj Eurosustava.

Kao prvo, izlazak Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije imat će značajan utjecaj na sposobnost Eurosustava za obavljanje svojih zadaća središnje emisijske banke za euro. Trenutno, središnje druge ugovorne strane osnovane u Ujedinjenoj Kraljevini, provode kliring znatnih količina transakcija nominiranih u eurima: procijenjene dnevne vrijednosti repo transakcija nominiranih u eurima i otvorenih pozicija kamatnih ugovora o razmjeni nominiranih u eurima iznose 101 milijardu eura odnosno 33 trilijuna eura (oko 99 % tržišta Unije) ⁽²⁾. Stoga, značajni poremećaj koji utječe na veću središnju drugu ugovornu stranu u Ujedinjenoj Kraljevini može dovesti do velikog pada u likvidnosti unutar europodručja. Ako se na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine više neće primjenjivati regulatorni i nadzorni okvir za središnje druge ugovorne strane Unije na temelju Uredbe (EU) br. 648/2012, to će negativno utjecati na sposobnost Eurosustava da prati rizike i upravlja rizicima koje postavljaju središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine. Osim toga, postojeći sporazumi između ESB-a i središnje banke Bank of England o razmjeni informacija i suradnje u pogledu središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine koje imaju značajno poslovanje nominirano u eurima, oslanjaju se na, ali ne mogu zamijeniti zajedničke nadzorne mehanizme u obliku kolegija osnovanih prema Uredbi (EU) br. 648/2012. U budućnosti središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine morat će možda umjesto toga postupati samo u skladu s pravilima važećim za druge ugovorne strane iz trećih zemalja na temelju te Uredbe.

Kao drugo, središnji kliring postao je po svojoj prirodi izrazito prekograničan i sistemski važan. Na sastanku na vrhu održanom u Pittsburghu u rujnu 2009., čelnici država skupine G20 sporazumjeli su se da se za sve standardizirane ugovore o OTC izvedenicama mora provesti kliring putem druge ugovorne strane. Ova je obveza ponovno potvrđena od strane čelnika država skupine G20 u lipnju 2010. i provedena u Uniji Uredbom (EU) br. 648/2012. Osim toga, integracija financijskih tržišta Unije znači da su se središnje druge ugovorne strane razvile na način da su ranije služile uglavnom domaćim potrebama i tržištima, a danas predstavljaju kritične infrastrukture na financijskim tržištima Unije. Ova kretanja su dovela do dramatičnog povećanja u razmjerima i važnosti središnjih drugih ugovornih strana u Uniji i na globalnoj razini.

Kao treće, 13. lipnja 2017. Komisija je predstavila svoj zakonodavni prijedlog za osiguravanje financijske stabilnosti te sigurnosti i pouzdanosti središnjih drugih ugovornih strana koje su od systemske važnosti za financijska tržišta diljem Unije ⁽³⁾. Prijedlog Komisije nastoji uvesti integriraniji nadzor od strane nadzornih tijela i odgovornost za središnju emisijsku banku kako bi se podržao razvoj dubljih i bolje integriranih tržišta kapitala. Također nastoji razmotriti pitanja koja su se pojavila povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije i osigurati da središnje druge ugovorne strane koje igraju ključnu sistemsku ulogu za financijska tržišta Unije, postupaju u skladu sa zaštitnim mjerama koje je odredio pravi okvir Unije.

U ovom kontekstu, kako bi se osiguralo da Eurosustav kao središnja emisijska banka za euro može ispuniti ulogu predviđenu zakonodavnim prijedlogom, od ključne je važnosti da ima odgovarajuće ovlasti u skladu s Ugovorom i Statutom ESSB-a. Eurosustav bi trebao imati ovlast za praćenje i ocjenjivanje rizika koje predstavljaju središnje druge ugovorne strane koje provode kliring znatnih iznosa transakcija nominiranih u eurima. To bi trebalo posebno uključivati regulatorne ovlasti za donošenje obvezujućih ocjena i zahtijevati popravne mjere (u uskoj suradnji s drugim tijelima Unije) kao odgovor na rizike koji utječu na osnovne zadaće Eurosustava i njegov osnovni cilj. Osim toga, kada je to potrebno radi očuvanja stabilnosti eura, ESB bi također trebao imati regulatorne ovlasti izvan okvira Uredbe (EU) br. 648/2012 za donošenje dodatnih zahtjeva za središnje druge ugovorne strane uključene u kliring znatnih iznosa transakcija nominiranih u eurima.

U smislu gore navedenoga, ESB smatra da je za ispravno funkcioniranje njegovih osnovnih zadaća navedenih u prvoj i četvrtoj alineji članka 127. stavka 2. Ugovora, bitno da mu se dodjeli ovlast za uređivanje klirinških sustava, posebice središnjih drugih ugovornih strana.

⁽¹⁾ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012 i (EU) 2015/2365 (COM(2016) 856 final).

⁽²⁾ LCH. Clearnet Ltd CPM-IOSCO, javni kvantitativni podaci koji se priopćavaju, siječanj 2017.

⁽³⁾ COM(2017) 331 final.

Preporuka za**ODLUKU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA****o izmjeni članka 22. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 129. stavak 3.,

uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, a posebno njegov članak 40. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske središnje banke,

uzimajući u obzir mišljenje Europske komisije (*),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Temeljne zadaće koje se trebaju obavljati putem Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) uključuju određivanje i provedbu monetarne politike Unije i promicanje nesmetanog funkcioniranja platnih sustava. Sigurne i učinkovite tržišne infrastrukture, posebice klirinški sustavi, bitni su za ispunjenje ovih temeljnih zadaća.
- (2) Kako bi se postigli ciljevi ESSB-a i obavljale njegove zadaće. Europska središnja banka (ESB) i nacionalne središnje banke mogu stvoriti mogućnosti, a ESB može donositi propise radi osiguranja učinkovitog i pouzdanog obračunskog i platnog sustava i obračunskog sustava za financijske instrumente unutar Unije i s drugim zemljama.
- (3) Opći sud je 4. ožujka 2015. donio svoju presudu u predmetu Ujedinjena Kraljevina protiv ESB-a, predmet T-496/11 ⁽¹⁾ kojom je određeno da ESB nema potrebnu nadležnost za uređivanje klirinških sustava. Opći sud je naveo da članak 129. stavak 3. Ugovora omogućuje Europskom parlamentu i Vijeću, koji djeluju u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i na temelju preporuke ESB-a, da izmijene članak 22. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke (dalje u tekstu „Statut ESSB-a“). Sud je zaključio da „bi bila zadaća ESB-a, ako bi smatrao da je dodjela ovlasti za uređenje infrastrukture za klirinške transakcije vrijednosnim papirima bitna za ispravno obavljanje zadaće određene u četvrtoj alineji članka 127. stavka 2. UFEU-a, da zahtijeva od zakonodavnih tijela EU-a da izmijene članak 22. Statuta, dodavanjem izravnog upućivanja na sustave za kliring vrijednosnih papira.”
- (4) Očekuje se da će značajna kretanja na globalnoj i europskoj razini povećati rizike koje stvaraju klirinški sustavi, posebice središnje druge ugovorne strane, nesmetanom funkcioniranju platnih sustava i provedbi jedinstvene monetarne politike, koja će na kraju utjecati na održavanje stabilnosti cijena, što je glavni cilj Eurosustava.
- (5) 29. ožujka 2017. Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske obavijestila je Vijeće Europske unije o svojoj namjeri povlačenja iz Europske unije. Povlačenje Ujedinjene Kraljevine dovest će do temeljnih promjena u tome kako će se uređivati, nadgledavati i nadzirati neke sistemski važne klirinške aktivnosti nominirane u eurima koje će na taj način negativno utjecati na sposobnost Eurosustava da prati i upravlja rizicima nesmetanom funkcioniranju platnih sustava i provedbi monetarne politike Eurosustava.
- (6) Središnji kliring postao je po svojoj prirodi izrazito prekograničan i sistemski važan. Imajući u vidu njihovo raznoliko članstvo i paneuropsku prirodu financijskih usluga koje pružaju, središnje druge ugovorne strane su od ključne važnosti za Uniju u cjelini, a naročito za europodručje. To se odražava u Uredbi (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ koja određuje kolektivne nadzorne mehanizme u obliku kolegija, koji se sastoje od relevantnih nacionalnih tijela i tijela Unije, uključujući Eurosustav u svojoj ulozi središnje emisijske bake za euro.
- (7) Kako bi se raspravljalo o ovim pitanjima, Komisija je 13. lipnja 2017. predstavila svoj zakonodavni prijedlog za osiguravanje financijske stabilnosti te sigurnosti i otpornosti središnjih drugih ugovornih strana koje su od sistemske važnosti za financijska tržišta diljem Unije. Kako bi se osiguralo da Eurosustav kao središnja emisijska

(*) Još nije objavljeno u Službenom listu.

⁽¹⁾ ECLI:EU:T:2015:133.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

banka za euro može ispuniti ulogu predviđenu zakonodavnim prijedlogom, od ključne je važnosti da ima odgovarajuće ovlasti u skladu s Ugovorom i Statutom ESSB-a. Posebno, Eurosustav bi trebao imati regulatorne ovlasti za donošenje obvezujućih ocjena i zahtijevanje popravniha mjera u uskoj suradnji s drugim tijelima Unije. Osim toga, kada je potrebno radi očuvanja stabilnosti eura, ESB bi također trebao imati regulatorne ovlasti za donošenje dodatnih zahtjeva za središnje druge ugovorne strane uključene u kliring znatnih iznosa transakcija nominiranih u eurima.

- (8) Članak 22. Statuta ESSB-a je dio Poglavlja IV. „Monetarne funkcije i poslovanje ESSB-a“. Dodijeljene zadaće trebale bi stoga služiti samo za potrebe monetarne politike.
- (9) Iz ovih razloga, ESB-u bi trebalo dodijeliti regulatornu nadležnost nad klirinškim sustavima, naročito središnjim drugim ugovornim stranama, izmjenom članka 22. Statuta ESSB-a,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

Članak 1.

Članak 22. Statuta ESSB-a zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 22.*

Klirinški sustav i platni sustav

ESB i nacionalne središnje banke mogu stvoriti mogućnosti, a ESB donositi propise radi osiguranja učinkovitog i pouzdanog klirinškog i platnog sustava i klirinškog sustava za financijske instrumente u Uniji i s drugim zemljama.”

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 22. lipnja 2017.

Predsjednik ESB-a

Mario DRAGHI
